Prima instanță: Judecătoria Ungheni (judecător: Stratan M.)
dosarul nr.2ac-91/2025

C U R T E A D E A P E L N O R D
Colegiul civil şi de contencios administrativ

D E C I Z I E

05 februarie 2026 mun. Bălți
Instanța compusă din:
Președintele completului Grosu Stanislav
Judecători Țihonschi Alina și Sajin Mariana
Grefier Oineagra Inna

Studiind cererea de apel depusă de „Dita Estfarm" SRL, prin intermediul avocatului Friptu Evgheni împotriva hotărârii Judecătoriei Ungheni din 27.02.2025,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de „Dita Estfarm" SRL către IMSP Spitalul Raional Nisporeni și Centrul pentru Achiziții Publice Centralizate în Sănătate privind încasarea datoriei, penalităților și a cheltuielilor de judecată,-

a c o n s t a t a t:

Pretenţiile reclamantului:

La data de 24.01.2024, „Dita Estfarm" SRL a depus cerere de chemare în judecată împotriva IMSP Spitalul Raional Nisporeni și Centrul pentru Achiziții Publice Centralizate în Sănătate privind încasarea datoriei, penalităților și a cheltuielilor de judecată.

În motivarea cererii, reclamanta a indicat că la „Dita Estfarm" SRL, IMSP Spitalul Raional Nisporeni și Centrul pentru Achiziții Publice Centralizate în Sănătate au încheiat contracte de achiziționarea medicamentelor și dispozitivelor medicale necesare instituțiilor medico-sanitare publice.

În acest mod, au fost semnate electronic următoarele contracte: nr. 1/30-92722 din 01.08.2023, 1- 178/15985 din 31.01.2023, 2/223-56043 din 27.03.2023, 3-237/30906 din 24.01.2023, 10- 44/93951 din 20.01.2023, 75-1/61853-din 03.01.2023, 322/4-50495 din 27.12.2022, 337/2/ocds81214/47800 din 01.11.2022, NFP22/013/01/030 din 25.08.2022, 22/006-50 din 29.06.2022, 02- NFP22/005-56 din 23.06.2022, 21057086/01/62 din 04.07.2022, NFP22/013/01/030 din 25.08.20221624LD22/ 0285081 din 02.02.2022, ocds...62516/02/115 din 30.08.2022, ocds...06280/01/0123 din 19.08.022, 2403LP22/0465819 din 07.04.2022, 6868LD21/1042988 din 04.11.2021.

În baza contractelor menționate, reclamantul s-a obligat să livreze bunuri către IMSP Spitalul Raional Nisporeni iar acesta din urmă s-a obligat să recepționeze bunurile livrate de reclamant, ceea ce și s-a întâmplat. Reclamantul susține că a respectat prevederile contractuale și a livrat bunurile și acestea au fost recepționate.

Conform pct. 3.3 din contracte, Centrul pentru Achiziții Publice Centralizate în Sănătate s-a obligat să achite marfa livrată în termen de 30 de zile după recepționarea facturilor fiscale, facturile fiscale fiind prezentate Centrul pentru Achiziții Publice Centralizate în Sănătate.

Reclamantul a afirmat că până pârâții nu au executat cu bună credință prevederile contractuale și nu au achitat bunurile livrate de către reclamant pentru anul 2022, fiind

înregistrată, la momentul depunerii acțiunii, o datorie față de reclamant în mărime de 189 023,6 (una sută optzeci și nouă mii douăzeci și trei lei 16 bani) lei.

Pentru bunurile livrate în anul 2023 s-a înregistrat la momentul depunerii acțiunii o datorie față de reclamant în mărime de 114 812,24 (una sută paisprezece mii opt sute doisprezece lei 24 bani) lei.

La data de 13.09.2023, conform somației nr. RDP/23/002, pârâții au fost notificați să achite datoria pentru anul 2022 în termen de 7 zile inclusiv penalitatea, însă pârâții au achitat datoria parțial doar, somația fiind expediată pârâților la poșta electronică a acestora, fiind confirmată recepționarea acesteia.

La data de 01.12.2023, conform somației nr. RDP/23/52, pârâții au fost somați să achite datoria pentru anul 2023 în termen de 7 zile inclusiv penalitatea, însă susține că pârâții nu au achitat datoria până la moment, somația fiind expediată pârâților la poșta electronică a acestora, fiind confirmată recepționarea acesteia.

În somațiile menționate, „Dita Estfarm" SRL și-a rezervat dreptul (conform art. 949 alin. 3 Cod Civil al RM) de încasare a penalității pentru neexecutarea obligațiilor de plată în termen.

Afirmă că pentru neachitarea în termen a bunurilor livrate în anul 2022, în sumă de 189 023,16 lei, pârâții sunt obligați să achite penalitatea în mărime de 17 318,24 lei, calculată conform prevederilor contractuale de 0,1 % dar nu mai mult de 5 % din valoarea bunurilor neachitate în termen (calculul se anexează).

Pentru neachitarea în termen a bunurilor livrate în anul 2023, în sumă de 114 812,24 lei, afirmă că pârâții sunt obligați să achite penalitatea în mărime de 5 740,61 lei, calculată conform prevederilor contractuale de 0,1 % dar nu mai mult de 5 % din valoarea bunurilor neachitate în termen.

Din comportamentul pârâților, consideră că aceștia nu au respectat prevederile contractuale și au ignorat atât termenul de achitare a datoriei contractuale cât și somația de achitare a datoriei și a penalităților.

Or, un răspuns de la pârâți cu privire la termenul de achitare a datoriei nu a fost dat reclamantului sau cine din pârâți reține achitare datoriei și a penalităților, în acest sens consideră că ambii ar fi vinovați de întârzierea la plată, ori reclamantul nu are acces la conturile bancare a pârâților pentru a putea verifica partea vinovăției fiecăruia în achitarea datoriei.

Reclamantul a solicitat încasarea din contul IMSP Spitalul Raional Nisporeni și Centrul pentru Achiziții Publice Centralizate în Sănătate în beneficiul „Dita Estfarm" SRL a datoriei în mărime de 189 023,16 lei pentru anul 2022, iar pentru anul 2023 suma în mărime de 114 812,24 și încasarea din contul IMSP Spitalul Raional Nisporeni și Centrul pentru Achiziții Publice Centralizate în Sănătate în beneficiul „Dita Estfarm" SRL a penalităților după cum urmează: pentru anul 2022 în penalitatea în mărime de 17 318,24 lei, pentru bunurile neachitate până la data depunerii acțiunii. Pentru anul 2023 în penalitatea în mărime de 5 740,61 lei, pentru bunurile neachitate până la data depunerii acțiunii.

Încasarea din contul IMSP Spitalul Raional Nisporeni și Centrul pentru Achiziții Publice Centralizate în Sănătate în beneficiul „Dita Estfarm" SRL a cheltuielilor judiciare suportate de către reclamant privind achitarea taxei de stat achitată la înaintarea acțiunii în judecată și serviciilor juridice.

Prin Încheierea Judecătoriei Ungheni din data de 12.02.2025, procesul civil la cererea de chemare în judecată depusă de „Dita Estfarm” SRL către IMSP Spitalul Raional Nisporeni, Centrul pentru Achiziții Publice Centralizate în Sănătate, în partea încasării datoriei în sumă de 189 023,16 lei, pentru facturile neachitate pentru anul 2022 și datoria de 564,44 lei, pentru facturile neachitate în anul 2023 a fost încetat.

Poziția instanței de fond:

Prin hotărârea Judecătoriei Ungheni din 27.02.2025, acțiunea civilă a fost admisă parțial:

✓ S-a încasat de la IMSP Spitalul Raional Nisporeni în beneficiul „Dita Estfarm” Societate cu Răspundere Limitată: - penalități pentru neexecutarea obligațiunilor de achitare a datoriei în baza contractelor de achiziționare a medicamentelor și dispozitivelor medicale necesare instituțiilor medico-sanitare publice, pentru anul 2022, în sumă de 17 318,24 lei; datoria pentru neexecutarea obligațiunilor de achitare a datoriei în baza contractelor de achiziționare a medicamentelor și dispozitivelor medicale necesare instituțiilor medico-sanitare publice, pentru anul 2023, în mărime de 114 247,79 lei și penalități în sumă de 5 740,61 lei și cheltuieli de judecată compuse din taxa de stat în mărime de 10 357,00 lei și cheltuieli pentru serviciile juridice în mărime de 10 000,00 lei, în total suma de 157 663,64 lei.

Solicitarea apelantului:

La data de 14.03.2025 „Dita Estfarm” SRL, prin intermediul avocatului Friptu Evgheni a depus cerere de apel nemotivată, invocând dezacordul parțial cu hotărârea primei instanțe și solicitând casarea acesteia cu emiterea unei hotărâri noi prin care acțiunea civilă să fie admisă integral.

Potrivit art.362 alin.(1) Cod de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.

Dispozitivul hotărârii a fost pronunțat la data de 27 februarie 2025, iar cererea de apel a fost depusă la data de 14 martie 2025. În circumstanțele date, apelul a fost declarat în termen.

Argumentele părților:

În motivarea apelului, apelantul a invocat că Hotărârea Judecătoriei Chişinău (sediul Centru) din 12 mai 2025, nu corespunde normelor de drept material, instanța de fond a realizat o analiză sumară și incompletă a probatoriului administrat în cauză, nu a luat în considerație argumentele precum şi probele prezentate - în rezultat concluziile primei instanțe, invocate în hotărâre in partea încasării penalităților de la CAPCS le consideră neîntemeiate iar Hotărârea pasibilă de a fi casată.

Consideră că instanța a reținut corect în hotărârea pronunțată că datoria exigibilă față de S.R.L. „Dita Estfarm” nu a fost achitată în termen de către debitori. Această stare de fapt a fost recunoscută expres de pârâți, ceea ce constituie un fapt juridic de necontestat în cauză.

Relevă că instanța reţine în mod just că, contractele de achiziționare a medicamentelor încheiate cu instituțiile publice de sănătate sunt contracte model aprobate prin HG nr. 1128/10.10.2018, corect stabilește că executarea obligațiilor în cadrul contractelor de achiziții publice are caracter succesiv şi interdependent, subliniind că aceste contracte sunt trilaterale și impun fiecărei părți obligația de a respecta termenele și condițiile asumate.

Însă, într-un mod contradictoriu, instanţa respinge cererea de încălcare a penalităților, constatând eronat că CAPCS are doar rolul de a facilita transferul fondurilor primite de la Beneficiari.

Susține că această abordare ignoră atât clauzele contractuale relevante, cât şi cadrul

normativ incident. Mai exact, conform clauzei 9.11 din contract, care în mod expres prevede o răspundere materială a CAPCS pentru întârzierea plății către vânzător: „Pentru achitarea cu întârziere a mijloacelor financiare către Vânzător, Centrul poartă o răspundere materială în valoare de 0,1% din suma bunurilor neachitate pentru fiecare zi de întârziere, dar nu mai mult de 5% din valoarea bunurilor neachitate".

Este evident, așadar, că responsabilitatea CAPCS nu poate fi exclusă prin invocarea simplă a calității de „rolul de a facilita transferurile", întrucât contractele semnate de părți sunt reglementate de HG nr. 1128/2016 privind organizarea achizițiilor centralizate și de Legea nr. 131/2015, care permit si chiar impun participarea instituțiilor beneficiare în procesul contractual.

Potrivit pct. 6.2 lit. b) din contract, IMSP Spitalul Raional Nisporeni, în calitate de beneficiar, are obligația de a transfera către CAPCS mijloacele financiare aferente, în termen de 15 zile de la semnarea actului de predare-primire.

La rândul său, conform pct. 3.3 si 3.4, CAPCS este obligat să efectueze plata către vânzător în termen de 30 de zile de la primirea facturilor fiscale. Această structură contractuală instituie un mecanism de executare succesivă, în care ambele părți au obligații distincte, dar convergențe în realizarea plății.

Conform punctelor 9.9. și 9.10., penalitatea pentru nelivrarea bunurilor în termen către Beneficiar, penalitatea este încasată de CAPCS și nu de Beneficiarul bunurilor.

În aceste condiții, apelantul atestă că instanță era obligată să analizeze în mod corect şi complet cadrul contractual și să constate faptul că responsabilitatea pentru întârzierea achitării bunurilor livrate revine ambelor pârâte.

Respingerea cererii de încasare a penalităților fără examinarea temeinică a clauzelor contractuale relevante, coroborate cu probele dosarului, constituie o încălcare a principiului legalității și al egalității armelor.

În consecință, răspunderea pentru penalități revine în mod solidar atât IMSP Spitalul Raional Nisporeni, cât și CAPCS, în conformitate cu obligațiile contractuale și dispozițiile legale incidente.

Ori, CAPCS încasează penalități de la Vânzători, în cazul dat de la SRL „Dita Estfarm", deci trebuie să suporte conform contractului și riscurile de achitare a penalităților.

În situația în care SRL „Dita Estfarm" a achitat penalități pentru nelivrarea în termen a bunurilor către Beneficiari, CAPCS în acest context nu poate fi abrogat de responsabilitatea de achitare a penalităților și este în contradictoriu şi lipsit de suport contractual ca același CAPCS să nu fie pasibil de plata penalităților în situația inversă. Răspunderea contractuală trebuie să fie bilaterală.

CAPCS este parte la contract, semnează și gestionează executarea Conform HG nr. 1128/2016 şi Legii nr. 131/2015, CAPCS are nu doar calitatea de autoritate contractantă, ci şi de parte care planifică, contactează, monitorizează şi execută obligații. Astfel, CAPCS nu este un simplu facilitator, ci un executant contractual cu rol activ și răspundere deplină.

Astfel, clauza penală produce efecte de plin drept. Ori, Clauza 9.11 stipulează o obligație clară pentru CAPCS de a achita penalitate pentru întârzierea la plată.

Astfel, consideră că instanța de fond a interpretat în mod greșit dispozițiile menționate, invocând rolul limitat al CAPCS fără a analiza obligația expresă asumată de acesta.

În lipsa unei cauze de exonerare dovedite (ex. forța majoră, imposibilitate obiectivă de executare), CAPCS nu poate fi eliberat de răspunderea contractuală derivată din întârzierea

plății, cu atât mai mult cu cât obligația este una certă, lichida și exigibilă.

În drept, apelantul și-a motivat cererea pe dispozițiile art. art. 239, 240, 357-358; 360; 362; 364-365; 385; 386 CPC RM, art. art. 9, 22, 774, 775, 776, 858, 861, 901, 912, 947, 948, 1108 Cod Civil al RM.

La data de 08.10.2025, intimatul IMSP Spitalul Raional Nisporeni a depus referință prin care a susținut dezacordul cu hotărârea Judecătoriei Ungheni din 27.02.2025.

În susținerea poziției, a pledat pentru faptul că IMSP SR Nisporeni NU se poziționează împotriva nici uneia dintre părți și nu contestă dreptul apelantului de a exercita căile legale de atac.

Consideră necesar respectarea principiilor procesuale fundamentale. Prima instanță a examinat cauza cu respectarea principiilor contradictorialității, egalitarii armelor și dreptului la apărare, însă nu este în total acord cu hotărârea emisă. Ambele părți au avut posibilitatea de a prezenta probe și argumente, care au fost analizate, însă cu părere de rău, argumentele prezentate de IMSP SR Nisporeni nu au fost luate în vedere, fapt care au dus la aplicarea unor penalități exagerate.

Din conținutul hotărârii atacate, reiese că instanța de fond nu a evaluat în mod complet și echilibrat probele administrate, ținând cont de circumstanțele concrete ale cauzei, însă apelul formulat nu conține elemente noi de fapt sau de drept care să infirme această analiză.

Hotărârea primei instanțe, consideră că nu a fost pronunțată în deplină concordanță cu dispozițiile legale aplicabile. Interpretarea și aplicarea normelor au fost făcute eronat în privința IMSP SR Nisporeni.

La data de 09.10.2025, prin intermediul Direcției de Evidență și Documentare Procesuală a Curții de Apel Nord, intimatul Centrul pentru Achiziții Publice Centralizate în Sănătate a depus referință prin care a pledat pentru respingerea cererii de apel și menținerea hotărârii Judecătoriei Ungheni din 27.02.2025.

Centrul pentru Achiziții Publice Centralizate în Sănătate indică că, a demarat procedurile de achiziție publică, fiind încheiate contracte de achiziționare a medicamentelor și a articolelor parafarmaceutice necesare instituțiilor medico-sanitare publice și instituțiilor bugetare care prestează servicii medicale.

Ulterior, între „Dita EstFarm” S.R.L. în calitate de vânzător și IMSP Spitalul raional Nisporeni în calitate de beneficiar, CAPCS în calitate de autoritate contractantă conform Licitațiilor Publice nr. ocds-b3wdp1-MD-1689081892722 și în baza deciziei grupului de lucru al CAPCS, respectiv între „Dita EstFarm” S.R.L. în calitate de vânzător IMSP Spitalul raional Nisporeni în calitate de cumpărător, a fost încheiat contractul de achiziții publice nr. 1/30-92722 la 16.08.2023 în sumă de 826,98 lei; licitația publică nr. ocds-b3wdpl-MD-1658754515985 și în baza deciziei grupului de lucru al CAPCS, respectiv între „Dita EstFarm” S.R.L. în calitate de vânzător IMSP Spitalul raional Nisporeni în calitate de cumpărător, a fost încheiat contractul de achiziții publice nr. 1-178/15985 la 21.02.2023 în sumă de 42 218,3 lei; licitația publică nr. ocds-b3wdpl-MD-1676480756043 și în baza deciziei grupului de lucru al CAPCS, respectiv între „Dita EstFarm” S.R.L. în calitate de vânzător IMSP Spitalul raional Nisporeni în calitate de cumpărător, a fost încheiat contractul de achiziții publice nr. 2/223-56043 la 12.04.2023 în sumă de 30 348,4832 lei; licitația publică nr. ocds-b3wdpl-MD-1668612330906 și în baza deciziei grupului de lucru al CAPCS, respectiv între „Dita EstFarm” S.R.L. în calitate de vânzător IMSP Spitalul raional Nisporeni în calitate de cumpărător, a fost încheiat contractul de achiziții publice nr. 3-

237/30906 la 17.02.2023 în sumă de 83 397,433 lei; licitația publică nr. ocds-b3wdpl-MD-1659013693951 și în baza deciziei grupului de lucru al CAPCS, respectiv între „Dita EstFarm” S.R.L. în calitate de vânzător IMSP Spitalul raional Nisporeni în calitate de cumpărător, a fost încheiat contractul de achiziții publice nr. 10-44/93951 la 03.03.2023 în sumă de 54 575,9804 lei; negocierea fără publicare prealabilă a unui anunț de participare nr. 22/006 și în baza deciziei grupului de lucru al CAPCS, respectiv între „Dita EstFarm” S.R.L. în calitate de vânzător IMSP Spitalul raional Nisporeni în calitate de cumpărător, a fost încheiat contractul de achiziții publice nr. 22/006-50 la 06.07.2022 în sumă de 1 178,78 lei; licitația publică nr. ocds-b3wdpl-MD-1658240361853 și în baza deciziei grupului de lucru al CAPCS, respectiv între „Dita EstFarm” S.R.L. în calitate de vânzător IMSP Spitalul raional Nisporeni în calitate de cumpărător, a fost încheiat contractul de achiziții publice nr. 75-1/61853 la 23.01.2023 în sumă de 14 080,245 lei; negocierea fără publicare prealabilă a unui anunț de participare nr. 22/005 și în baza deciziei grupului de lucru al CAPCS, respectiv între „Dita EstFarm” S.R.L. în calitate de vânzător IMSP Spitalul raional Nisporeni în calitate de cumpărător, a fost încheiat contractul de achiziții publice nr. 02-NFP 22/005 la 05.07.2022 în sumă de 2 401,24 lei; licitația publică nr. ocds-b3wdpl-MD-1658727450495 și în baza deciziei grupului de lucru al CAPCS, respectiv între „Dita EstFarm” S.R.L. în calitate de vânzător IMSP Spitalul raional Nisporeni în calitate de cumpărător, a fost încheiat contractul de achiziții publice nr. 322/4-50495 la 17.01.2023 în sumă de 96 151,33 lei; licitația publică nr. ocds-b3wdpl-MD-1657881847800/1657882881214 și în baza deciziei grupului de lucru al CAPCS, respectiv între „Dita EstFarm” S.R.L. în calitate de vânzător IMSP Spitalul raional Nisporeni în calitate de cumpărător, a fost încheiat contractul de achiziții publice nr. 337/2/ocds-81214/47800 la 26.12.2022 în sumă de 812 878,02 lei; negocierea fără publicare prealabilă a unui anunț de participare nr. 22/013 și în baza deciziei grupului de lucru al CAPCS, respectiv între „Dita EstFarm” S.R.L. în calitate de vânzător IMSP Spitalul raional Nisporeni în calitate de cumpărător, a fost încheiat contractul de achiziții publice nr. NFP 22/013/01/030 la 09.09.2022 în sumă de 4 312,12 lei; negocierea fără publicare prealabilă a unui anunț de participare nr. 22/006 și în baza deciziei grupului de lucru al CAPCS, respectiv între „Dita EstFarm” S.R.L. în calitate de vânzător IMSP Spitalul raional Nisporeni în calitate de cumpărător, a fost încheiat contractul de achiziții publice nr. 22/006-50 la 06.07.2022 în sumă de 1 178,78 lei; licitația publică nr. ocds-b3wdpl-MD-1653468671125 și în baza deciziei grupului de lucru al CAPCS, respectiv între „Dita EstFarm” S.R.L. în calitate de vânzător IMSP Spitalul raional Nisporeni în calitate de cumpărător, a fost încheiat contractul de achiziții publice nr. 21057086/01/62 la 08.07.2022 în sumă de 10 548,00 lei; licitația publică nr. ocds-b3wdpl-MD-1636957785081 și în baza deciziei grupului de lucru al CAPCS, respectiv între „Dita EstFarm” S.R.L. în calitate de vânzător IMSP Spitalul raional Nisporeni în calitate de cumpărător, a fost încheiat contractul de achiziții publice nr. 1624 LD 22//0285081 la 18.02.2022 în sumă de 16 584,28 lei; licitația publică nr. ocds-b3wdpl-MD-1658763662516 și în baza deciziei grupului de lucru al CAPCS, respectiv între „Dita EstFarm” S.R.L. în calitate de vânzător IMSP Spitalul raional Nisporeni în calitate de cumpărător, a fost încheiat contractul de achiziții publice nr. ocds...62516/02/115 la 09.09.2022 în sumă de 23 863,97 lei; licitația publică nr. ocds-b3wdpl-MD-1628088765819 și în baza deciziei grupului de lucru al CAPCS, respectiv între „Dita EstFarm” S.R.L. în calitate de vânzător IMSP Spitalul raional Nisporeni în calitate de cumpărător, a fost încheiat contractul de achiziții publice nr. 2403 LP 22/0465819 la 18.05.2022 în sumă de 19 317,43

lei; licitația publică nr. ocds-b3wdpl-MD-1626088342988/ocds-b3wdp1-MD-1626088945120 și în baza deciziei grupului de lucru al CAPCS, respectiv între „Dita EstFarm” S.R.L. în calitate de vânzător IMSP Spitalul raional Nisporeni în calitate de cumpărător, a fost încheiat contractul de achiziții publice nr. 686 LD 21/1042988 la 29.12.2021 în sumă de 547 686,94 lei.

CAPCS reține, că pe parcursul activității, beneficiarul achită și nu CAPCS, pentru bunurile livrate în măsura posibilităților financiare, instituția fiind finanțată de Compania Națională de Asigurări în Medicină.

Centrul pentru Achiziții Publice Centralizate în Sănătate constată, că datoria ce formează obiectul litigiului, este achitată de către beneficiar IMSP Spitalul raional Nisporeni treptat, reieșind din impedimentele justificative.

CAPCS atrage atenția, că potrivit pct. 3.3. și 3.4 din contractele menționate, părțile au convenit că achitarea plăților pentru bunurile livrate se va efectua de către Centru, în lei moldovenești, prin intermediul Ministerului Finanțelor – Trezoreria de stat, în termen de 30 de zile din data prezentării facturilor fiscale la Centrul pentru Achiziții Publice Centralizate în Sănătate după recepționarea mijloacelor financiare din partea beneficiarului. Dovada achitării plăților pentru bunurile livrate constituie emiterea ordinului de plată către Ministerul Finanțelor – Trezoreria de stat. Achitarea plăților pentru bunurile livrate se vor efectua prin transfer bancar pe contul de decontare a vânzătorului indicat în prezentul contract.

CAPCS menționează că, potrivit contractelor menționate, vânzătorul și-a asumat obligația de a livra bunurile beneficiarului în cantitatea și sortimentul prevăzut în Specificația din anexa nr. 1, totodată, Centrul s-a obligat, la rândul său să achite, iar beneficiarul s-a obligat să recepționeze bunurile livrate de vânzător și să transfere Centrului mijloacele financiare pentru bunurile recepționate.

Totodată, potrivit 6.2. lit. b) al contractelor încheiate între „Dita Estfarm” S.R.L. și între IMSP Spitalul raional Nisporeni și CPACS, beneficiarul s-a obligat să transfere Centrului, în cel mult 15 zile de la momentul semnării actului de predare-primire, sumele bănești pentru achitarea Bunurilor livrate, respectând modalitățile şi termenele indicate în prezentul Contract.

Mai mult ca atât, contractele încheiate, sunt trilaterale, în care calitate de beneficiar este IMSP Spitalul Clinic al Ministerului Sănătății, prin urmare, IMSP Spitalul raional Nisporeni are obligația de plată pentru bunurile livrate, conform pct. 6.2 lit. b) prin intermediul CAPCS, pct. 1.2. – drept dovadă mai servește și factura fiscală, în care beneficiar este indicat IMSP Spitalul raional Nisporeni, a cărui obligație de plată a bunurilor contractate îi revine beneficiarului, prin intermediul CAPCS, care la rândul său va transfera prin transfer bancar la contul vânzătorului suma plății pentru bunurile contractate.

Pârâtul consideră absolut eronată solicitarea reclamantei, cu privire la încasarea din contul Centrului pentru Achiziții Publice Centralizate în Sănătate și IMSP Spitalul raional Nisporeni în beneficiul „Dita EstFarm” S.R.L., a datoriei, penalităților și cheltuielile de judecată suportate pentru achitarea taxei de stat la depunerea acțiunii, din motiv că în cadrul procedurilor de achiziții CAPCS are calitatea de autoritate contractantă.

CAPCS remarcă, că achitarea datoriei conform facturilor prezentate, se va efectua doar după ce beneficiarul IMSP Spitalul raional Nisporeni va efectua transferul, iar ulterior conform consecutivității acțiunilor stabilite se va efectua achitarea la contul operatorului economic „Dita Estfarm” S.R.L.

Astfel, conform clauzelor contractuale conform consecutivității procedurale obligația de achitare, fiind executată de beneficiar care în cazul dat este IMSP Spitalul raional Nisporeni să transfere la CAPCS, în cel mult 15 zile de la momentul semnării actului de predare-primire, sumele bănești pentru achitarea bunurilor livrate, iar CAPCS execută plata prin transfer bancar pe contul de decontare al vânzătorului, modelul contractului fiind aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1128/2016.

În conformitate cu prevederile art. 13 Legea privind achiziții publice nr.131 din 03.07.2015, (1) Autorităţi contractante sunt autorităţile publice, definite în legislaţia Republicii Moldova, persoanele juridice de drept public, asociații ale acestor autorităţi sau persoane. (2) Persoană juridică de drept public este orice entitate care întrunește cumulativ următoarele condiții: a) este constituită pentru a răspunde exclusiv unor necesități de interes general, fără caracter industrial sau comercial; b) dispune de personalitate juridică; c) activitatea acesteia este asigurată cu bani publici sau gestiunea acesteia constituie obiectul controlului din partea autorităților publice ori a altor persoane juridice de drept public, sau consiliul ei de administrație, de conducere ori de supraveghere este format, în proporție de peste 50%, din membri numiți de către entitățile menționate. (3) Autoritate contractantă este şi o asociație de autorităţi contractante, membrii căreia desemnează din rândul lor, prin act juridic civil, o persoană juridică care îi reprezintă, în calitate de achizitor unic, în raporturile cu orice operator economic. (4) Prin hotărâre de Guvern, drept autorităţi contractante pot fi calificate şi alte persoane juridice care au obligaţia de a efectua achiziţii publice, conform prezentei legi, în cazul în care activitatea acestora se desfăşoară pe pieţe în care concurenţa este exclusă prin act normativ sau administrativ ori în virtutea existenţei unei poziţii dominante pe piaţă. (5) Orice altă entitate care nu întruneşte cumulativ cerinţele specificate la alin. (2) poate fi calificată autoritate contractantă, la dorinţa sau la decizia organelor de conducere competente, cu condiţia efectuării achiziţiilor în strictă conformitate cu prezenta lege. (6) Autoritate contractantă este şi autoritatea centrală de achiziție, desemnată de Guvern pentru organizarea şi desfăşurarea centralizată a procedurilor de achiziţie publică în scopul satisfacerii unor necesităţi de aceleaşi bunuri, lucrări sau servicii ale mai multor autorităţi contractante, care folosește doar mijloace electronice de comunicare, cu excepția cazurilor prevăzute la art. 33. (7) Se consideră că autoritățile contractante care achiziționează bunuri, lucrări şi servicii prin intermediul unei autorități centrale de achiziție, în sensul alin. (6), au respectat prevederile prezentei legi în măsura în care şi autoritatea centrală de achiziţie în cauză le-a respectat.

Conform prevederilor pct. 2 al Hotărârii Guvernului cu privire la Centrul pentru Achiziții Publice Centralizate în Sănătate nr. 1128 din 10.10.2016, Centrul este o instituție publică nonprofit cu autonomie financiară, care activează în baza principiilor autogestiunii, în care Ministerul Sănătății are calitatea de fondator.

În conformitate cu prevederile pct.3 al Hotărârii Guvernului nr. 1128 din 10.10.2016, Centrul, ca autoritate centrală pentru achiziţii, planifică și desfășoară procedurile de achiziții publice centralizate de bunuri și servicii, atribuie contracte de achiziţii publice, precum și evaluează și supraveghează executarea contractelor de achiziții publice de bunuri și servicii pentru necesitățile sistemului de sănătate din contul mijloacelor bugetului de stat, bugetelor unităţilor administrativ-teritoriale, mijloacelor financiare ale instituţiilor publice, mijloacelor fondurilor asigurărilor obligatorii de asistenţă medicală şi al împrumuturilor externe raportate la datoriile de stat directe sau garantate.

Potrivit pct. 32 al Hotărârii Guvernului cu privire la Centrul pentru Achiziții Publice Centralizate în Sănătate nr. 1128 din 10.10.2016, desemnarea câștigătorului pentru încheierea contractului de achiziţii publice se efectuează în baza utilizării criteriilor de atribuire a contractului, în funcţie de specificul şi destinaţia medicamentelor, cum ar fi: calitatea, eficacitatea, inofensivitatea, termenul de livrare, condiţiile de plată şi preţul. Aceste criterii se definesc clar şi, dacă au fost stabilite, nu pot fi schimbate pe toată durata de aplicare a procedurii pentru atribuirea contractului de achiziţie publică de bunuri și servicii.

În conformitate cu prevederile pct. 33 al Hotărârii Guvernului nr.1128 din 10.10.2016, în urma rezultatelor achiziţiei publice efectuate, Centrul încheie cu operatorul economic desemnat câștigător și cu instituția medico-sanitare publice, autorități/instituții bugetare care prestează servicii medicale și sociale sau altă persoană juridică contractul de achiziții publice, în baza deciziei grupului de lucru de desemnare a câștigătorului procedurii de achiziție, conform Contractului-model prevăzut în anexa la prezentul Regulamentul.

Conform pct. 35 al Hotărârii Guvernului nr.1128 din 10.10.2016, operatorii economici contractanți și instituțiile medico-sanitare beneficiare sau altă persoană juridică au obligația să execute contractul de achiziții publice cu bună-credință și diligența corespunzătoare.

Conform art.82 Cod de procedură civilă, cheltuielile de judecată se compun din taxa de stat, taxa de timbru și cheltuielile de judecare a cauzei.

CAPCS reiterează, că potrivit art. 83 din Codul de procedură civilă statuează că, taxa de stat reprezintă o sumă care se percepe, în temeiul legii, de către instanţa judecătorească în beneficiul statului de la persoanele în ale căror interese se exercită actele procedurale de judecare a cauzei civile sau cărora li se eliberează copii de pe documente din dosar. În acţiunile patrimoniale, taxa de stat se determină în funcţie de caracterul şi valoarea acţiunii, iar în acţiunile nepatrimoniale şi în alte cazuri prevăzute de lege, în proporţii fixe, conform Legii taxei de stat nr.213/2023.

În concepția art.94 alin.(1) din Codul de procedură civilă, instanţa judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cererea părţii care a avut câștig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acţiunea reclamantului a fost admisă parţial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporţional părţii admise din pretenţii, iar pârâtului – proporţional părţii respinse din pretenţiile reclamantului.

Cu referire la solicitarea reclamantei „Dita EstFarm” S.R.L. privind încasarea de la Centrul pentru Achiziții Publice Centralizate în Sănătate și a datoriei, penalităților, cheltuielilor de judecată suportate pentru achitarea taxei de stat la depunerea acțiunii, pârâtul consideră, că în cazul dat conform consecutivității procedurii de plată a bunurilor livrate de către IMSP Spitalul raional Nisporeni a fost achitată cu întârziere sumele contractuale, iar CAPCS în calitate de autoritate contractantă are obligația de a efectua prin transfer bancar pe contul de decontare al vânzătorului, după achitarea în prealabil de către beneficiar a sumelor bănești pentru achitarea bunurilor.

Prin urmare, deși CAPCS are calitatea de pârât în cauza dată, acesta din urma este doar autoritatea contractantă, nefiind în prezența unor obligații solidare și nu urmează a fi achitate penalitățile și cheltuielile de judecată.

Conform pct. 6.2 lit. b) din contractele încheiate, în baza prezentului contract, beneficiarul se obligă: să transfere Centrului, în cel mult 15 zile de la momentul semnării facturii fiscale, sumele bănești pentru achitarea bunurilor livrate, respectând modalitățile și termenii indicație.

Conform pct.3.3. din contract, achitarea plăților pentru bunurile livrate se va efectua în lei moldovenești, în termen de 30 de zile de la recepționarea de către Centru a facturilor fiscale.

Conform pct.6.3 lit. a) din contracte, în baza prezentului contract, centrul se obligă: să achite suma bunurilor livrate, respectând modalitățile și termenele indicate în prezentul contract.

În concluzie, consideră că reclamanta „Dita EstFarm" S.R.L. a aplicat normele procesuale fiind indicat CAPCS în calitate de pârât, solicitând a fi percepută încasării datoriei, penalităților și cheltuielilor de judecată suportate pentru achitarea taxei de sta la depunerea acțiunii, însă de fapt acțiunile cu privire la plata bunurilor urmează a fi executată inițial de către IMSP Spitalul raional Nisporeni reieșind din clauzele contractuale prenotate.

Astfel, CAPCS solicită instanței de judecată respingerea acțiunii în partea încasării în mod solidar a sumelor, reieșind din prevederile contractuale și argumentelor relatate supra.

Atragem atenția, că prin decizia irevocabilă a Curții de Apel Chișinău din 02.05.2023, a fost casată încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 28 februarie 2023, emisă la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Dita Estfarm" împotriva Centrului pentru Achiziții Publice Centralizate în Sănătate și Instituția Medico-Sanitară Publică „Institutul de Medicină Urgentă" cu privire la încasarea în mod solidar a datoriei și a cheltuielilor de judecată, în partea încasării taxei de stat în mod solidar din contul Centrului pentru Achiziții Publice Centralizate în Sănătate, şi emite în această parte o nouă încheiere, prin care: Respinge cererea Societății cu Răspundere Limitată „Dita Estfarm" cu privire la încasarea, în mod solidar, de la Centrul pentru Achiziții Publice Centralizate în Sănătate, în beneficiul Societății cu Răspundere Limitată „Dita Estfarm", cheltuielile de judecată sub formă de taxa de stat în mărime de 50 000,00 (cincizeci mii) lei.

Totodată, prin decizia Curții de Apel Chișinău din 06.06.2023, a fost casată parțial hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 06 octombrie 2022, în partea încasării în taxei de stat în mod solidar, din contul Centrului pentru Achiziții Publice Centralizate în Sănătate și IMSP Spitalului Raional Edineț, cu emiterea unei noi hotărâri prin care să fie încasat din contul IMSP Spitalul Raional Edineț în beneficiul „Dita Estfarm" S.R.L. a cheltuielile de judecată în sumă de 38 401,86 lei suportate pentru achitarea taxei de stat la depunerea acțiunii.

Reține că instanța de fond a reținut corect natura juridică a raportului dintre părți și a constatat că Centrul pentru Achiziții Publice Centralizate în Sănătate nu poate fi considerat debitor al obligației de plată, întrucât nu are calitatea de beneficiar al bunurilor livrate, ci doar pe cea de autoritate contractantă centralizată, care organizează și monitorizează procedurile de achiziții publice în baza Hotărârii Guvernului nr. 1128/2016. În temeiul art. 13 alin. (6) din Legea nr. 131/2015, Centrul are un rol intermediar, tehnic și procedural, neavând atribuții de executare financiară directă a obligațiilor contractuale din surse proprii.

Clauzele contractuale invocate de apelant trebuie interpretate sistemic, nu izolat. Punctele 3.3 și 3.4 din contract prevăd expres că achitarea plăților pentru bunurile livrate de operatorul economic se efectuează de către CAPCS numai după recepționarea mijloacelor financiare din partea beneficiarului, prin intermediul Trezoreriei de Stat. Or, în lipsa transferului fondurilor de către IMSP Spitalul Raional Nisporeni, Centrul nu avea nici posibilitatea legală, nici materială de a efectua plata către furnizor. În aceste condiții, nu se poate reține existența unei culpe sau a unei întârzieri imputabile CAPCS.

De asemenea, invocarea pct. 6.2 și 3.3 de către apelant nu poate fi interpretată ca

instituind obligații simultane sau solidare. Clauzele respective configurează un mecanism succesiv de executare: beneficiarul efectuează transferul în termen de 15 zile de la semnarea actului de predare-primire, iar Centrul, în termen de 30 de zile de la recepționarea fondurilor, dispune plata către vânzător. Această succesiune exclude caracterul solidar al obligațiilor, întrucât fiecare parte răspunde pentru propria prestație, în limitele competențelor stabilite de lege și de contract.

Argumentul apelantului potrivit căruia CAPCS ar trebui să suporte penalități pentru întârzierea plăților, invocând o presupusă simetrie cu sancțiunile aplicate furnizorului în temeiul pct. 9.9 din contract, este lipsit de temei juridic. Penalitățile aplicate vânzătorului au o natură sancționatorie administrativă, rezultând din competențele autorității contractante de a verifica executarea la termen a livrărilor. Aceste sancțiuni nu pot fi extrapolate în sens invers, întrucât CAPCS nu este parte a unei obligații reciproce de plată, ci doar un intermediar care efectuează transferul mijloacelor financiare primite de la beneficiar. A admite contrariul ar însemna instituirea unei răspunderi extra-contractuale și extrabugetare, în absența unei dispoziții legale exprese.

În ceea ce privește clauza 9.11, instanța de fond a apreciat în mod întemeiat că aceasta trebuie citită în contextul întregului contract, nu izolat. Chiar dacă textul prevede răspunderea Centrului pentru achitarea cu întârziere, această obligație devine exigibilă doar în măsura în care Centrul a primit fondurile aferente și le-a reținut nejustificat. În cauză, nu s-a administrat nici-o probă care să confirme o asemenea situație. Dimpotrivă, materialele dosarului atestă că întârzierea plăților s-a datorat neexecutării de către beneficiar a obligației prevăzute la pct. 6.2, fapt ce exclude orice răspundere a Centrului.

Susținerile apelantului, potrivit cărora instanța ar fi ignorat dispozițiile contractuale, nu pot fi primite, întrucât hotărârea este fundamentată pe o interpretare logică și sistemică a clauzelor, în concordanță cu principiile dreptului civil și ale achizițiilor publice. CAPCS nu dispune de fonduri proprii destinate achitării contractelor, iar obligația de a efectua plăți fără acoperire bugetară ar contraveni principiilor de legalitate financiară și de gestiune a banilor publici consacrate de Legea finanțelor publice nr. 181/2014.

Prin urmare, instanța de fond a stabilit în mod corect că Centrul pentru Achiziții Publice Centralizate în Sănătate nu are obligații solidare cu beneficiarul, nu deține calitatea de debitor și nu poate fi ținut răspunzător pentru întârzierea plăților care rezultă din neexecutarea obligațiilor de către IMSP Spitalul Raional Nisporeni. Soluția de respingere a acțiunii în privința CAPCS este legală și temeinică, fiind în concordanță cu prevederile art. 775, 776, 901, 902, 947 și 949 Cod civil, art. 13 din Legea nr. 131/2015 și Hotărârea Guvernului nr. 1128/2016.

În cadrul ședințelor de judecată în ordine de apel, părțile nu s-au prezentat.

La data de 15.10.2025, prin intermediul Direcției de Evidență și Documentare Procesuală a Curții de Apel Nord, „Dita Estfarm” SRL, prin intermediul avocatului Friptu Evgheni a depus o cerere privind examinarea cauzei în lipsa sa.

La data de 20.01.2026, prin intermediul Direcției de Evidență și Documentare Procesuală a Curții de Apel Nord, IMSP Spitalul Raional Nisporeni a depus o cerere privind examinarea cauzei în lipsa sa.

Într-o altă ordine de idei, Centrul pentru Achiziții Publice Centralizate în Sănătate nu a anunțat motivele imposibilității prezenței sale.

În conformitate cu dispozițiile art. 379 alin. (2) Cod procedură civilă, neprezentarea în

şedinţa de judecată a apelantului sau a intimatului, a reprezentanţilor acestora, precum şi a unui alt participant la proces, citaţi legal despre locul, data şi ora şedinţei, nu împiedică judecarea apelului. În consecință, coroborând normele enunțate, Colegiul civil a considerat posibilă examinarea apelului în lipsa părților, Condiția citării legale fiind respectată.

Aprecierea instanţei de apel:

Analizând argumentele apelului în raport cu materialele cauzei, audiind depozițiile participanților la proces, colegiul civil consideră că apelul urmează a fi respins cu menținerea hotărârii instanței de fond din următoarele considerente.

Potrivit prevederilor art. 385 lit. a) Cod de procedură civilă, instanţa de apel, după de judecă apelul, este în drept să respingă apelul şi să mențină hotărârea primei instanţe.

Prima instanţă a examinat pricina sub toate aspectele, cu respectarea normelor de drept material şi procedural, apreciind la justa valoare probele administrate în conformitate cu prevederile art. 130 Cod de procedură civilă, RM şi a pronunțat o hotărâre legală şi întemeiată.

În cadrul examinării cauzei, Colegiul Civil a constatat că, între „Dita Estfarm” SRL, în calitate de vânzător, IMSP Spitalul Raional Nisporeni, în calitate de beneficiar, și CAPCS, în calitate de autoritate contractantă, au fost încheiate mai multe contracte trilaterale pentru achiziționarea medicamentelor și dispozitivelor medicale necesare instituțiilor medico-sanitare publice cu nr. 1/30- 92722 din 01.08.2023, 1-178/15985 din 31.01.2023, 2/223-56043 din 27.03.2023, 3-237/30906 din 24.01.2023, 10-44/93951 din 20.01.2023, 75-1/61853 din 03.01.2023, 322/4-50495 din 27.12.2022; nr. 337/2/ocds-81214/47800 din 01.11.2022; nr. NFP 22/013/01/030 din 25.08.2022; nr. 22/006-50 din 29.06.2022; nr. 02-NFP 22/005-56 din 23.06.2022; nr. 21057086/01/62 din 04.07.2022; nr. NFP 22/013/01/030 din 25.08.2022; nr. 21057086/01/62 din 04.07.2022; 1624 LD 22/0285081 din 02 februarie 022; nr. ocds...62516/02/115 din 30.08.2022; nr. ocds...06280/01/0123 din 19.08.2022; nr. 2403 PL 22/0465819 din 07 aprilie 2022; nr. 2049 LP 22/0359175 din 02 martie 2022; nr. 686 LD 21/1042988 din 04.11.2021; 22/006-50 din 29.06.2022; nr. 02-NFP 22/005-56 din 23.06.2022 (Vol. I, f.d. 44-51; 53-56; 59-62; 64-67; 69-72; 76-79; 81-84; 87-90; 247-250; 251-254; 255-258; 259-261; 263-266; 267-269; 271-274; 276-280; 281-284; 287-289; 300-302; 304-306; 310-313; 314-317).

Conform clauzelor contractuale, „Dita Estfarm” SRL s-a obligat să livreze bunurile specificate în anexele contractelor, iar IMSP Spitalul Raional Nisporeni s-a obligat să le recepționeze. CAPCS, în calitate de autoritate contractantă, avea responsabilitatea de a efectua plata către vânzător în termen de 30 de zile de la prezentarea facturilor fiscale, prin intermediul Ministerului Finanțelor – Trezoreria de Stat, condiționat de transferul prealabil al fondurilor de către beneficiar (IMSP Spitalul Raional Nisporeni) către CAPCS în termen de 15 zile de la semnarea actului de predare-primire.

„Dita Estfarm” SRL a livrat bunurile conform contractelor, iar acestea au fost recepționate de IMSP Spitalul Raional Nisporeni, aspect confirmat prin facturile fiscale semnate electronic prin intermediul sistemului E-FACTURĂ. Acestea au fost recunoscute și de către reprezentantul IMSP Spitalul Raional Nisporeni în ședința de judecată a instanței de fond (Vol. I, f.d. 19; 20; 21; 22; 23; 24; 25; 26; 27; 28; 29; 30; 31; 32; 33; 34; 35; 36; 37; 38; 39; 40; 41; 42; 43; 133; 134; 135; 136; 137; 138; 139; 140; 141; 142; 143; 144; 145; 146; 147; 148; 149; 150; 151; 152; 153; 154; 155; 156; 157; 158; 159; 160; 161; 162; 163; 164; 165;

166; 167; 168; 169; 170; 171; 172; 173; 174; 175; 176; 177; 178; 179; 180; 181; 182; 183; 184; 185; 186; 187; 188; 189; 190; 191; 192; 193; 194; 195).

Cu toate acestea, pârâții nu au respectat termenele de plată.

La data de 07.09.2023, datoria acumulată pentru bunurile livrate în anul 2022 era de 189 023,16 lei, iar pentru anul 2023 de 114 812,24 lei.

Prin somațiile nr. RDP/23/002 din 13.09.2023 și nr. RDP/23/52 din 01.12.2023, reclamantul a solicitat achitarea datoriilor și a penalităților aferente, însă doar o parte din datoria pentru 2022 a fost achitată, iar datoria pentru 2023 a rămas neachitată (Vol. I, f.d. 16; 130).

Conform punctului 9.11 din contracte, CAPCS poartă răspundere materială pentru achitarea cu întârziere a sumelor datorate, în valoare de 0,1% pe zi din suma neachitată, dar nu mai mult de 5% din valoarea bunurilor neachitate. Astfel, reclamantul a calculat penalități de 17 318,24 lei pentru anul 2022 și 5 740,61 lei pentru anul 2023, conform art. 949 alin. (3) din Codul Civil al Republicii Moldova.

La data de 24.01.2024, „Dita Estfarm" SRL a depus cerere de chemare în judecată împotriva IMSP Spitalul Raional Nisporeni și Centrul pentru Achiziții Publice Centralizate în Sănătate privind încasarea datoriei, penalităților și a cheltuielilor de judecată, solicitând încasarea din contul IMSP Spitalul Raional Nisporeni și Centrul pentru Achiziții Publice Centralizate în Sănătate în beneficiul „Dita Estfarm" SRL a datoriei în mărime de 189 023,16 lei pentru anul 2022, iar pentru anul 2023 suma în mărime de 114 812,24 și încasarea din contul IMSP Spitalul Raional Nisporeni și Centrul pentru Achiziții Publice Centralizate în Sănătate în beneficiul „Dita Estfarm" SRL a penalităților după cum urmează: pentru anul 2022 în penalitatea în mărime de 17 318,24 lei, pentru bunurile neachitate până la data depunerii acțiunii. Pentru anul 2023 în penalitatea în mărime de 5 740,61 lei, pentru bunurile neachitate până la data depunerii acțiunii. Încasarea din contul IMSP Spitalul Raional Nisporeni și Centrul pentru Achiziții Publice Centralizate în Sănătate în beneficiul „Dita Estfarm" SRL a cheltuielilor judiciare suportate de către reclamant privind achitarea taxei de stat achitată la înaintarea acțiunii în judecată și serviciilor juridice.

Prin Încheierea Judecătoriei Ungheni din data de 12.02.2025, procesul civil la cererea de chemare în judecată depusă de „Dita Estfarm" SRL către IMSP Spitalul Raional Nisporeni, Centrul pentru Achiziții Publice Centralizate în Sănătate, în partea încasării datoriei în sumă de 189 023,16 lei, pentru facturile neachitate pentru anul 2022 și datoria de 564,44 lei, pentru facturile neachitate în anul 2023 a fost încetat.

Prin hotărârea Judecătoriei Ungheni din 27.02.2025, acțiunea civilă a fost admisă parțial:

- ✓ S-a încasat de la IMSP Spitalul Raional Nisporeni în beneficiul „Dita Estfarm" Societate cu Răspundere Limitată: - penalități pentru neexecutarea obligațiunilor de achitare a datoriei în baza contractelor de achiziționare a medicamentelor și dispozitivelor medicale necesare instituțiilor medico-sanitare publice, pentru anul 2022, în sumă de 17 318,24 lei; datoria pentru neexecutarea obligațiunilor de achitare a datoriei în baza contractelor de achiziționare a medicamentelor și dispozitivelor medicale necesare instituțiilor medico-sanitare publice, pentru anul 2023, în mărime de 114 247,79 lei și penalități în sumă de 5 740,61 lei și cheltuieli de judecată compuse din taxa de stat în mărime de 10 357,00 lei și cheltuieli pentru serviciile juridice în mărime de 10 000,00 lei, în total suma de 157 663,64 lei.

La data de 14.03.2025 „Dita Estfarm” SRL, prin intermediul avocatului Friptu Evgheni a depus cerere de apel nemotivată, invocând dezacordul parțial cu hotărârea primei instanțe și solicitând casarea acesteia cu emiterea unei hotărâri noi prin care acțiunea civilă să fie admisă integral.

Potrivit dispozițiilor art. 373 alin.(1) și (2) CPC instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță. În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces.

Prevederile legale menționate obligă în mod expres instanța de apel să verifice circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite și este obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei și să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Colegiul reține că hotărârea instanței de fond, în partea în care s-a dispus încasarea sumelor de la IMSP Spitalul Raional Nisporeni, nu a fost contestată de către această parte, motiv pentru care a dobândit autoritate de lucru judecat în limitele neapelate. În temeiul art. 373 Cod de procedură civilă, instanța de apel este ținută să examineze cauza exclusiv în limitele cererii de apel, fără a putea extinde controlul asupra unor dispoziții necontestate.

În absența unui apel declarat de IMSP Spitalul Raional Nisporeni, instanța de apel nu poate modifica situația juridică stabilită prin hotărârea primei instanțe în defavoarea acestei părți și nici nu poate reconfigura structura obligațională stabilită prin hotărârea atacată, întrucât ar încălca principiul non reformatio in pejus și limitele devoluțiunii stabilite de lege.

Astfel, Colegiul Civil reține că apelul în cauză se reduce la examinarea oportunității încasării datoriei din contul Centrului pentru Achiziții Publice Centralizate în Sănătate în beneficiul „Dita Estfarm” SRL în baza contractelor de achiziționare a medicamentelor, la care prima a făcut parte în calitate de „*autoritate contractantă*”.

Conform art. 117 alin. (1) Cod de procedură civilă, probe în cauze civile sunt elementele de fapt, dobândite în modul prevăzut de lege, care servesc la constatarea circumstanţelor ce justifică pretenţiile şi obiecţiile părţilor, precum şi altor circumstanţe importante pentru justa soluţionare a cauzei.

În temeiul art. 121 Cod de procedură civilă, instanţa judecătorească reţine spre examinare şi cercetare numai probele pertinente care confirmă, combat ori pun la îndoială concluziile referitoare la existenţa sau inexistenţa de circumstanţe, importante pentru soluţionarea justă a cazului, iar în conformitate cu art. 130 alin.(1) Cod de procedură civilă, instanţa judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.

Contractele ce reprezintă obiectul cauzei sunt trilaterale, în care IMSP Spitalul Raional Nisporeni are calitatea de beneficiar, iar „Dita Estfarm” SRL are calitatea de vânzător şi Centrul pentru Achiziții Publice Centralizate în Sănătate de autoritate contractantă.

Astfel, beneficiarul s-a obligat să transfere Centrului, iar Centrul la rândul său, să plătească vânzătorului preţul contractului sau orice altă sumă, care poate deveni plătibilă conform prevederilor contractului, în termenele şi modalitatea stabilită în contract.

Este important de menționat și faptul că, în facturile fiscale examinate, prezentate instanței, beneficiar este IMSP Spitalul Raional Nisporeni, unde din momentul semnării facturii fiscale are obligaţia de achitare pentru bunurile recepţionate, iar Centrul pentru Achiziții Publice Centralizate în Sănătate nu este parte a actului justificativ privind achiziţionarea bunurilor, virarea mijloacelor financiare către Centrul pentru Achiziții Publice Centralizate în Sănătate are drept scop doar monitorizarea executării contractelor de către părţile contractului.

Prin pct.3.3 și 3.4 din contractele examinate, părțile au convenit că achitarea plăților pentru bunurile livrate se va efectua de către Centru, în lei moldovenești, prin intermediul Ministerului Finanțelor – Trezoreria de stat, în termen de 30 de zile din data prezentării facturilor fiscale la Centrul pentru Achiziții Publice Centralizate în Sănătate. Dovada achitării plăților pentru bunurile livrate constituie emiterea ordinului de plată către Centrul pentru Achiziții Publice Centralizate în Sănătate. Achitarea plăților pentru bunurile livrate se vor efectua prin transfer bancar pe contul de decontare a vânzătorului indicat în prezentul contract.

La materialele dosarului se regăsește registrul facturilor prezentate de către „Dita Estfarm" SRL, astfel se atestă că la situația din 08.04.2022, suma datoriei pentru bunurile livrate în baza facturilor fiscale constituie 53 220,71 de lei; la situația din 17.06.2022, suma datoriei pentru bunurile livrate în baza facturilor fiscale constituie 10 003,02 de lei; la situația din 22.06.2022, suma datoriei pentru bunurile livrate în baza facturilor fiscale constituie 396,13 lei, la situația din 12.09.2022, suma datoriei pentru bunurile livrate în baza facturilor fiscale constituie 37 850,85 de lei; la situația din 10.10.2022, suma datoriei pentru bunurile livrate în baza facturilor fiscale constituie 29 518,26 de lei; la situația din 17.10.2022, suma datoriei pentru bunurile livrate în baza facturilor fiscale constituie 36 318,72 de lei; la situația din 23.10.2022, suma datoriei pentru bunurile livrate în baza facturilor fiscale constituie 12 077,13 de lei; la situația din 04.11.2022, suma datoriei pentru bunurile livrate în baza facturilor fiscale constituie 19 016,66 de lei; la situația din 18.11.2022, suma datoriei pentru bunurile livrate în baza facturilor fiscale constituie 16 050,01 de lei; la situația din 28.11.2022, suma datoriei pentru bunurile livrate în baza facturilor fiscale constituie 34 646,08 de lei; la situația din 19.12.2022, suma datoriei pentru bunurile livrate în baza facturilor fiscale constituie 32 703,71 de lei; la situația din 27.12.2022, suma datoriei pentru bunurile livrate în baza facturilor fiscale constituie 44 044,56 de lei; la situația din 05.01.2023, suma datoriei pentru bunurile livrate în baza facturilor fiscale constituie 12 530,22 de lei; la situația din 15.07.2023, suma datoriei pentru bunurile livrate în baza facturilor fiscale constituie 6 585,88 de lei; la situația din 22.07.2023, suma datoriei pentru bunurile livrate în baza facturilor fiscale constituie 9 004,47 de lei; la situația din 22.07.2023, suma datoriei pentru bunurile livrate în baza facturilor fiscale constituie 9 004,47 de lei (Vol. I, f.d. 197; 200 Verso; 204; 206; 208; 212; 214; 271 Verso; 218 Verso; 219; 219 Verso; 221; 223; 226; 227 Verso; 228; 230 Verso; 233 Verso; 236; 237; 239; 240).

În conformitate cu art. 13 al Legii privind achiziţii publice, autorităţi contractante sunt autorităţile publice, definite în legislaţia Republicii Moldova, persoanele juridice de drept public, asociații ale acestor autorităţi sau persoane.

Persoană juridică de drept public este orice entitate care întrunește cumulativ următoarele condiții: a) este constituită pentru a răspunde exclusiv unor necesități de interes general, fără caracter industrial sau comercial; b) dispune de personalitate juridică; c) activitatea acesteia

este asigurată cu bani publici sau gestiunea acesteia constituie obiectul controlului din partea autorităților publice ori a altor persoane juridice de drept public, sau consiliul ei de administrație, de conducere ori de supraveghere este format, în proporție de peste 50%, din membri numiți de către entitățile menționate.

Autoritate contractantă este şi o asociaţie de autorităţi contractante, membrii căreia desemnează din rândul lor, prin act juridic civil, o persoană juridică care îi reprezintă, în calitate de achizitor unic, în raporturile cu orice operator economic.

Prin hotărâre de Guvern, drept autorităţi contractante pot fi calificate şi alte persoane juridice care au obligaţia de a efectua achiziţii publice, conform prezentei legi, în cazul în care activitatea acestora se desfăşoară pe pieţe în care concurenţa este exclusă prin act normativ sau administrativ ori în virtutea existenţei unei poziţii dominante pe piaţă.

Orice altă entitate care nu întruneşte cumulativ cerinţele specificate la alin. (2) poate fi calificată autoritate contractantă, la dorinţa sau la decizia organelor de conducere competente, cu condiţia efectuării achiziţiilor în strictă conformitate cu prezenta lege.

Autoritate contractantă este şi autoritatea centrală de achiziție, desemnată de Guvern pentru organizarea şi desfăşurarea centralizată a procedurilor de achiziţie publică în scopul satisfacerii unor necesităţi de aceleaşi bunuri, lucrări sau servicii ale mai multor autorităţi contractante, care folosește doar mijloace electronice de comunicare, cu excepția cazurilor prevăzute la art. 33.

Se consideră că autorităţile contractante care achiziţionează bunuri, lucrări şi servicii prin intermediul unei autorităţi centrale de achiziţie, în sensul alin. (6), au respectat prevederile prezentei legi în măsura în care şi autoritatea centrală de achiziţie în cauză le-a respectat.

Conform pct. 2 al Hotărârii Guvernului nr. 1128 din 10.10.2016 cu privire la Centrul pentru Achiziții Publice Centralizate în Sănătate, Centrul este o instituţie publică non profit cu autonomie financiară, care activează în baza principiilor autogestiunii, în care Ministerul Sănătăţii are calitatea de fondator.

Iar conform pct. 3 din aceiaşi hotărâre, Centrul, ca autoritate centrală pentru achiziţii, planifică şi desfăşoară procedurile de achiziţii publicecentralizate de bunuri şi servicii, atribuie contracte de achiziţii publice, precum şi evaluează şi supraveghează executarea contractelor de achiziţii publice de bunuri şi servicii pentru necesităţile sistemului de sănătate din contul mijloacelor bugetului de stat, bugetelor unităţilor administrativ-teritoriale, mijloacelor financiare ale instituţiilor publice, mijloacelor fondurilor asigurărilor obligatorii de asistenţă medicală şi al împrumuturilor externe raportate la datoriile de stat directe sau garantate.

Pct. 32 şi 33 ale Hotărârii Guvernului nr. 1128 din 10.10.2016, desemnarea câștigătorului pentru încheierea contractului de achiziţii publice se efectuează în baza utilizării criteriilor de atribuire a contractului, în funcţie de specificul şi destinaţia medicamentelor, cum ar fi: calitatea, eficacitatea, inofensivitatea, termenul de livrare, condiţiile d eplată şi preţul. Centrul încheie cu operatorul economic desemnat câştigător şi cu instituţia medico-sanitare publice, autorităţi/instituţii bugetare care prestează servicii medicale şi sociale sau altă persoană juridică contractul de achiziţii publice, în baza deciziei grupului de lucru de desemnare a câştigătorului procedurii de achiziţie, conform contractului-model prevăzut în anexă la prezentul Regulamentul.

Pct. 35 al Hotărârii, operatorii economici contractanţi şi instituţiile medicosanitare beneficiare sau altă persoană juridică au obligaţia să execute contractul de achiziţii publice cu bună-credinţă şi diligenţa corespunzătoare.

În conjunctura celor menționate, raportate la circumstanțele cauzei, evaluând soluţia primei instanțe prin prisma pretențiilor înaintate în raport cu împrejurările de fapt şi de drept invocate, Colegiul consideră că concluzia instanței de fond este una corectă.

Or, Colegiul judiciar în mod distinct constată că, Centrul pentru Achiziții Publice Centralizate în Sănătate are doar calitatea de autoritate contractantă, având obligaţia doar de a desfăşura procedura de achiziţie publică, de a încheia contracte de achiziţii şi de a monitoriza executarea contractelor conform contractului de prestări servicii încheiat cu „Dita Estfarm” SRL, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1128/2016.

Analizând în cumul materialele cauzei examinate în conformitate cu prevederile legale enunțate, Colegiul Civil consideră că potrivit contractelor, Centrul pentru Achiziții Publice Centralizate în Sănătate are obligaţia de a achita pentru bunurile livrate de către vânzător, doar după ce beneficiarul a transferat pentru bunurile recepţionate, suma de bani către Centrul pentru Achiziții Publice Centralizate în Sănătate, şi doar după recepţionarea mijloacelor financiare Centrul pentru Achiziții Publice Centralizate în Sănătate este obligată în termen de 15 zile să le livreze operatorului economic - vânzătorului.

Având în vedere cele menționate, Colegiul Civil constată că instanța de fond în temei just a respins acțiunea formulată în privința Centrului pentru Achiziții Publice Centralizate în Sănătate.

În speță, admiterea apelului în sensul obligării suplimentare a Centrului pentru Achiziții Publice Centralizate în Sănătate la plata aceloraşi sume deja stabilite prin hotărârea primei instanțe în sarcina IMSP Spitalul Raional Nisporeni ar conduce la existența a două titluri executorii pentru aceeași creanță, generând un risc real de dublă executare, contrar principiilor securității raporturilor juridice și caracterului unitar al obligației civile.

Solidaritatea pasivă nu se prezumă, ci trebuie să rezulte expres din lege sau din voința neechivocă a părților. Or, din conținutul contractelor examinate nu rezultă instituirea unei obligații solidare între beneficiar și autoritatea contractantă, ci un mecanism succesiv de executare, în cadrul căruia fiecare parte răspunde pentru propria prestație.

Instanța de apel nu poate institui, pentru prima dată, o obligație solidară în sarcina unei părți, în condițiile în care instanța de fond nu a reținut o asemenea natură juridică a raportului obligațional, iar această chestiune nu rezultă în mod neechivoc din actele contractuale.

Mecanismul contractual instituie o executare succesivă și condiționată, în care obligația Centrului de a efectua plata către furnizor este subsecventă transferului mijloacelor financiare de către beneficiar, astfel încât nu poate fi reținută o răspundere autonomă sau paralelă pentru aceeași creanță în lipsa unei culpe proprii dovedite.

În aceste condiții, Colegiul constată că admiterea apelului ar echivala cu modificarea naturii juridice a raportului obligațional și cu crearea unui risc de dublă încasare pentru aceeași creanță, ceea ce este inadmisibil atât din perspectiva limitelor devoluțiunii în apel, cât și din perspectiva principiilor dreptului obligațional.

În consecințele menționate, Colegiul Civil argumentele apelantului ca fiind neîntemeiate, or acestea nu au fost în stare să combată soluția legală a instanței de fond bazată pe cercetarea multiaspectuală a circumstanțelor relevante cauzei și prevederilor legale în vigoare la momentul întocmirii contractelor de achiziții publice.

Din considerentele menţionate şi având în vedere faptul că, hotărârea primei instanţe este întemeiată şi legală, iar motivele invocate de apelant sunt neîntemeiate și repetitive, nefiind în stare să răstoarne concluziile instanței de fond, Colegiul Civil ajunge la concluzia de a respinge apelul declarat şi de a menţine hotărârea primei instanţe.

În conformitate cu art. 385 lit. a) CPC, Colegiul civil,-

Decide:

Respinge cererea de apel depusă de „Dita Estfarm" SRL, prin intermediul avocatului Friptu Evgheni.

Menține hotărârea Judecătoriei Ungheni din 27.02.2025, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de „Dita Estfarm" SRL către IMSP Spitalul Raional Nisporeni și Centrul pentru Achiziții Publice Centralizate în Sănătate privind încasarea datoriei, penalităților și a cheltuielilor de judecată.

Decizia este definitivă dar poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiție în termen de 2 luni de la comunicare prin intermediul Curții Supreme de Justiție.

Președintele completului,
judecător Grosu Stanislav

Judecătorii: Țihonschi Alina Sajin Mariana